

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 22 грудня 2016 року № 28-3

м. Київ

Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на функціонування Державного гемологічного центру України

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на функціонування Державного гемологічного центру України. За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. Державним гемологічним центром України (директор Лисенко О.Ю.) у 2014–2016 роках через низку об’єктивних і суб’єктивних причин неповною мірою забезпечено ефективність управління бюджетними ресурсами на виконання передбачених законодавством завдань і функцій.

Визначену в Положенні про Державний гемологічний центр України, затвердженому наказом Мінфіну від 19.07.2004 № 465, його головну функцію щодо участі в реалізації державної політики у сфері державного гемологічного контролю та внесення пропозицій щодо її формування об’єктивно неможливо було виконати, оскільки чинними законами у сфері державного регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контролю за операціями з ними такий напрям державної політики взагалі не передбачений, отже, не визначено відповідального центрального органу виконавчої влади.

Саме тому кошти Державного бюджету України, що виділялись Державному гемологічному центру України (далі – ДГЦУ) протягом 2014 року– I півріччя 2016 року в сумі 24,4 млн грн (з урахуванням залишку на початок 2014 року), спрямовувалися переважно на видатки споживання (оплату праці та нарахування на фонд заробітної плати).

2. Нормативно-правова база регулювання діяльності ДГЦУ недосконала.

Зокрема, актами Кабінету Міністрів України та Мінфіну на ДГЦУ покладено виконання завдань і функцій, не передбачених чинними законами у сфері державного регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контролю за операціями з ними.

Перебачене постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1994 № 512 виконання ДГЦУ функцій з незалежної експертизи і проведення гемологічних досліджень декоративного каміння та штучних заміників природного каміння, а також виробів з них не контролюється Мінфіном, оскільки це не належить до його повноважень.

Мінфін, затверджуючи паспорти бюджетної програми за КПКВК 3501100 «Наукове і науково-методичне забезпечення у сфері виробництва і використання дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння та забезпечення державних виробничих та соціально-культурних потреб у дорогоцінних металах і дорогоцінному камінні» на 2014–2016 роки, не забезпечив встановлення реальних результативних показників діяльності ДГЦУ, які б об'єктивно оцінювали його діяльність з точки зору ефективності використання коштів Державного бюджету України.

Створений Кабінетом Міністрів України ще у 1993 році ДГЦУ так і не був повноцінно інтегрований у систему державного контролю за якістю дорогоцінних металів, дорогоцінного (напівдорогоцінного) каміння та виробів з них. Мінфіном не вносилися пропозиції щодо переведення ДГЦУ, як це передбачалося рішенням Уряду під час його створення, на господарський розрахунок.

Як наслідок, на функціонування ДГЦУ продовжують виділятися кошти із загального фонду державного бюджету, обсяг яких за останні два з половиною роки становив 7,2 млн грн, тоді як від надання платних послуг ДГЦУ отримав протягом цього періоду доходів майже у 1,5 раза більше (10,4 млн гривень).

Такий стан справ є наслідком незабезпечення Мінфіном і ДГЦУ врахування всіх пропозицій Рахункової палати, наданих за результатами попереднього (2011 року) аудиту.

Незважаючи на те, що ДГЦУ зобов'язаний проводити атестацію експертів-гемологів підприємств та організацій усіх форм власності без відповідної акредитації, ДГЦУ запроваджена в структурах фіскальної служби і МВС діяльність власних гемологічних лабораторій. При цьому в окремих випадках висновки таких лабораторій не сприймаються судовими органами.

3. З метою забезпечення головних завдань і згідно з метою бюджетної програми 3501100 «Наукове і науково-методичне забезпечення у сфері виробництва і використання дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння та забезпечення виробничих та соціально-культурних потреб у дорогоцінних металах і дорогоцінному камінні» усі надходження коштів як

загального, так і спеціального фонду бюджету спрямовуються ДГЦУ на виконання науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт.

Проте протягом 2014–2015 років і I півріччя 2016 року здійснення ДГЦУ цієї діяльності всупереч вимогам Порядку формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1084, і ДСТУ 3973-2000, затвердженого наказом Держстандарту України від 27.12.2000 № 667, не забезпечувалося, оскільки Мінфін не затверджував тематик робіт ДГЦУ у складі пріоритетних напрямів науково-дослідних робіт міністерства, не складав щорічних переліків замовлень (завдань) і тематичних планів науково-дослідних робіт, не видавав наказів про обрання ДГЦУ виконавцем за окремою тематикою, не укладав з ДГЦУ договорів і не затверджував технічних завдань на виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

У результаті Мінфіном як замовником робіт не були забезпечені належні умови організації виконання науково-дослідних робіт, які виконувались ДГЦУ за рахунок коштів загального фонду державного бюджету.

Завдання на розроблення науково-дослідних робіт Мінфін не затверджував, участь у прийнятті завершених робіт не брав і результати завершених робіт у практичну діяльність не впроваджував.

Протягом останніх двох із половиною років ДГЦУ завершено виконання дев'яти науково-дослідних робіт, за якими фактичні видатки бюджетних коштів становили 14,3 млн грн: видатки загального фонду за чотирма роботами – 3,9 млн грн, видатки спеціального фонду за п'ятьма роботами – 10,4 млн гривень.

Результати цих робіт використовуються у роботі структурних підрозділів ДГЦУ або передані Мінфіну. Проте, за твердженням теперішнього керівництва Мінфіну, про результати виконання ДГЦУ у 2014 році науково-дослідної роботи «Дослідження доцільності та підстав запровадження в Україні на базі вітчизняного законодавства старательського видобутку природного каміння» вартістю близько 1 млн грн йому на сьогодні невідомо.

Незадовільний стан контролю з боку Мінфіну за організацією та виконанням ДГЦУ науково-дослідних робіт і впровадженням їх результатів у практичну діяльність, у т. ч. за належним обліком отриманих за рахунок бюджетних коштів авторських і суміжних з ними прав, свідчить про відсутність системи координації та контролю за використанням бюджетних коштів на наукову діяльність ДГЦУ.

4. Протягом 2014 року–I кварталу 2016 року ДГЦУ продовжував здійснювати освітню діяльність з акредитації та підготовки експертів-гемологів і експертів-оцінювачів, але ні ДГЦУ, ні Мінфін не забезпечував формування та розміщення обсягів державного замовлення за відповідною спеціалізацією на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів,

як це передбачено Законом України від 20.11.2012 № 5499-VI «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів» і Порядком формування державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2013 № 306.

Як наслідок, Кабінет Міністрів України, затверджуючи щороку загальні обсяги державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, фактичні обсяги освітньої діяльності ДГЦУ з підготовки експертів-гемологів і експертів-оцінювачів не враховує.

У ДГЦУ продовжується практика застосування незатверджених Мінфіном тарифів.

У результаті обрахунків вартості послуг із навчання на підставі власних наказів ДГЦУ та калькуляцій робіт ДГЦУ отримано понад 1 млн грн необгрутованих доходів.

5. Всупереч вимогам Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, і Порядку та умов надання платних послуг бюджетними науковими установами, затвердженого спільним наказом Міносвіти, Мінфіну і Мінекономіки від 01.12.2003 № 798/657/351, на 2014–2016 роки фонд оплати праці за коштами спеціального фонду бюджету обраховувався ДГЦУ за відсутності затверджених штатних розписів.

6. У 2014–2016 роках виконання ДГЦУ функцій у сфері міжнародної діяльності було обмежено не лише неналежним фінансовим забезпеченням, а й неприйняттям Урядом відповідних рішень. У результаті фахівці ДГЦУ не брали участі у відповідних заходах за кордоном, що не сприяло зміцненню міжнародного іміджу нашої держави та захисту її інтересів.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на функціонування Державного гемологічного центру України затвердити.

2. Інформацію про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на функціонування Державного гемологічного центру України надіслати Верховній Раді України.

3. Надіслати відомості про результати зазначеного контрольного заходу у формі рішення Рахункової палати Кабінету Міністрів України.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на функціонування Державного гемологічного центру України надіслати Міністерству фінансів України та Державному гемологічному центру України і рекомендувати Міністерству фінансів України:

- розробити конкретні заходи щодо належної координації та контролю за діяльністю ДГЦУ;

- при затвердженні паспортів бюджетної програми забезпечити встановлення реальних результативних показників ДГЦУ, які забезпечать об'єктивну оцінку його діяльності з точки зору ефективності витрачання коштів Державного бюджету України;

- ініціювати перед Кабінетом Міністрів України визначення на законодавчому рівні поняття «державний гемологічний контроль» і органу, що його забезпечує, а також виконання ДГЦУ функцій з незалежної експертизи та проведення гемологічних досліджень декоративного каміння і штучних замінників природного каміння;

- переглянути та уніфікувати діяльність гемологічних лабораторій, створених іншими державними органами поза межами компетенції Мінфіну

- забезпечити впровадження в практичну діяльність завершених науково-дослідних робіт з метою ефективного використання бюджетних коштів;

- спільно з ДГЦУ забезпечувати формування та розміщення обсягів державного замовлення за спеціальностями «експерт-геолог» і «експерт-оцінювач» на підготовку фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів відповідно до чинного законодавства;

- забезпечити дотримання ДГЦУ чинних нормативно-правових актів щодо порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ і умов надання платних послуг бюджетними науковим установами при складанні кошторисів ДГЦУ за коштами спеціального фонду.

5. Оприлюднити рішення Рахункової палати, результати його розгляду об'єктом контролю на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Пилипенка В.П.

Т.в.п. Голови Рахункової палати

О.С.Яременко